

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francophone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 1873/12.03.2026

PUNCTE DE VEDERE

referitoare la proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2026

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului Legii bugetului de stat pe anul 2026*.

În temeiul art. 6 alin. (7) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 33 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare, în ședința din data de 12.03.2026, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, părțile reprezentate în Plenul Consiliului Economic și Social și-au exprimat următoarele **puncte de vedere**:

❖ reprezentanții părții patronale au votat pentru avizarea **FAVORABILĂ** a proiectului de act normativ, cu următoarele **observații**:

- în ceea ce privește sumele prevăzute în buget, pentru decontarea către furnizorii de energie a reducerilor de preț acordate consumatorilor în cadrul schemelor de plafonare, considerăm că alocarea de 3,75 miliarde lei este insuficientă în raport cu necesarul real de plată;
- conform datelor anunțate public de ANRE (Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei), valoarea totală a cererilor de decontare depuse de furnizori se ridică la 9,5 miliarde lei (luna ianuarie 2026). Având în vedere că în anul 2025 s-a efectuat o plată anticipată de până la 40% din valoarea cererilor aflate în evaluare,

estimăm că suma restantă la plată se ridică la aproximativ 6 miliarde lei, nivel care ar trebui reflectat în bugetul pentru anul 2026;

- la momentul adoptării schemelor de sprijin, cadrul legislativ prevedea un termen de plată de 45 de zile de la depunerea dosarului de decontare. Ulterior, în contextul întârzierilor înregistrate, statul a abrogat prevederile privind termenele de evaluare și plată. În prezent, majoritatea furnizorilor au cereri confirmate de ANRE aferente reducerilor de preț prefinanțate încă din ianuarie-februarie 2024, ceea ce înseamnă că termenul inițial de 45 de zile a ajuns, în practică, la aproximativ doi ani;
 - deși au fost semnalate în mod repetat necesitatea accelerării procesului de analiză la nivelul ANRE și efectuarea plăților prin ministerele de resort - Ministerul Energiei, pentru consumatorii non-casnici, și Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, pentru consumatorii casnici - observăm că, în perioada decembrie 2025 – martie 2026, valorile confirmate de ANRE au fost aproape inexistente. Situația este agravată de nivelul insuficient al alocărilor bugetare prevăzute pentru anul 2026, care nu reflectă necesarul real de plată aferent cererilor deja depuse;
 - aceste întârzieri generează distorsiuni concurențiale în piața de furnizare, între furnizorii care au suportat costurile schemei de plafonare și noii intrați pe piață care nu au fost expuși acelorași constrângeri financiare;
 - este necesară o bugetare realistă și crearea unui mecanism predictibil de decontare. În lipsa acestora, există riscul penalizării actorilor care s-au conformat politicilor publice. Furnizorii au fost obligați prin legislație să aplice reducerile de preț consumatorilor, chiar și atunci când costul real al energiei depășea prețul plafonat. Regulamentele europene au permis utilizarea acestor instrumente în contextul crizei energetice din 2021–2022, însă cu condiția compensării integrale și eficiente a costurilor suportate de furnizori;
 - în acest context, este necesară: suplimentarea alocării bugetare de la 3,75 miliarde lei la aproximativ 6 miliarde lei, în linie cu nivelul estimat al sumelor restante; reintroducerea unor termene clare și predictibile pentru evaluarea cererilor și plata decontărilor; instituirea unui mecanism transparent de monitorizare și raportare periodică privind stadiul decontărilor;
- ❖ reprezentanții părții sindicale și reprezentanții fundațiilor și asociațiilor neguvernamentale ale societății civile au votat pentru avizarea **NEFAVORABILĂ** a proiectului de act normativ, cu următoarea **motivare**:
- proiectul Legii bugetului de stat reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente juridice și economice ale statului, fiind actul normativ prin care se

stabilesc veniturile și cheltuielile publice pentru anul bugetar următor, în conformitate cu principiile constituționale ale legalității, responsabilității fiscale și echilibrului bugetar. Elaborarea și adoptarea acestui act normativ sunt reglementate, pe lângă prevederile constituționale, și de dispozițiile Legii responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, precum și de Legea finanțelor publice nr. 500/2002;

- Legea bugetului de stat nu este un simplu act de evidență contabilă, ci principalul instrument juridic prin care statul transformă prognozele economice, opțiunile de politică fiscală și prioritățile publice în obligații, autorizări de cheltuieli și limite de angajare a resurselor colective. Din acest motiv, exigența fundamentală aplicabilă unei legi bugetare este aceea a realismului. Un buget poate fi auster sau expansionist, prudent sau ambițios, însă nu poate fi construit pe ipoteze care nu mai corespund realității economice la momentul adoptării sale, întrucât în acest mod este afectată chiar funcția constituțională a legii bugetare, aceea de a ordona credibil și responsabil finanțele publice;
- din perspectiva acestui standard de realism bugetar, se constată o primă vulnerabilitate majoră a proiectului, constând în caracterul discutabil al fundamentării macroeconomice. Bugetul pentru anul 2026 este construit pe ipoteza unui PIB nominal de aproximativ 2.045 miliarde lei, a unei creșteri economice reale de 1% și a unui nivel al veniturilor bugetului general consolidat de aproximativ 736,5 miliarde lei, în condițiile în care anul anterior a fost deja marcat de o dinamică economică semnificativ mai slabă decât cea avansată inițial în construcțiile bugetare precedente. Într-o asemenea situație, problema juridico-bugetară nu este simplul fapt că prognoza poate fi greșită, deoarece orice prognoză comportă marjă de eroare, ci faptul că întreaga arhitectură a veniturilor și cheltuielilor este așezată pe o bază macroeconomică a cărei robustețe este insuficient demonstrată. Or, o supraevaluare a PIB-ului nu rămâne un exercițiu teoretic; ea produce efecte în lanț asupra ponderilor în PIB, asupra estimării veniturilor fiscale, asupra percepției privind sustenabilitatea deficitului și asupra dinamicii datoriei publice;
- proiectul de act normativ propune venituri totale de circa 736,5 miliarde lei și cheltuieli totale de aproximativ 864,3 miliarde lei, cu un deficit cash de 6,2% din PIB. Această construcție este vulnerabilă nu numai prin nivelul absolut al deficitului, ci și prin faptul că orice abatere nefavorabilă a variabilei de bază, respectiv PIB-ul nominal, conduce imediat la deteriorarea tuturor indicatorilor de echilibru bugetar. Dacă PIB-ul este supraestimat, atunci și deficitul exprimat ca procent în PIB este cosmetizat statistic, iar veniturile apar mai ușor de realizat decât sunt în realitate. În consecință, ceea ce este prezentat formal drept o traiectorie de consolidare poate

deveni, în fapt, o simplă mutare nominală a dezechilibrului, fără corecție structurală suficientă;

- se constată o contradicție internă în privința construcției macroeconomice. Bugetul mizează pe o creștere economică slabă, recunoaște că impactul consolidării fiscale se va resimți în special asupra consumului privat, dar continuă să plaseze speranța de creștere în investiții brute și în contribuția pozitivă a exportului net. Această combinație este teoretic posibilă, dar în condițiile concrete ale economiei românești pentru anul 2026 ea este insuficient justificată;
- dacă veniturile reale ale populației sunt erodate de inflație, dacă salariile și prestațiile sociale sunt plafonate ori cresc sub ritmul prețurilor, dacă mediul de afaceri funcționează cu costuri energetice și financiare ridicate, iar investițiile publice depind în măsură semnificativă de absorbția fondurilor europene și de execuția proiectelor din PNRR, atunci scenariul unei temperări a importurilor concomitent cu menținerea unui impuls investițional suficient de puternic pentru a susține singur creșterea devine fragil. Nu este suficient ca raportul bugetar să enunțe investițiile ca motor al economiei; el trebuie să demonstreze, sectorial și operațional, că acest motor are finanțarea, maturitatea administrativă și calendarul de implementare necesare;
- în ceea ce privește veniturile bugetare, se constată că vulnerabilitatea esențială nu ține doar de nivelul lor, ci de credibilitatea mecanismului prin care ele ar urma să fie încasate. România continuă să aibă o problemă structurală de colectare, iar bugetul pe anul 2026 nu rezolvă această problemă. Chiar dacă sunt prevăzute măsuri fiscale cu impact suplimentar, inclusiv majorarea impozitului pe dividende și alte ajustări de bază impozabilă, acestea nu echivalează cu o reformă solidă a administrării fiscale. A miza simultan pe o economie cu creștere de numai 1%, pe consum afectat de consolidarea fiscală și pe o accelerare suficientă a veniturilor astfel încât acestea să urce la circa 36% din PIB , presupune un grad de optimism pe care documentația nu îl justifică deplin. Cu alte cuvinte, bugetul pare să trateze insuficiența istorică a colectării mai degrabă ca pe o problemă care se va corecta de la sine sub presiunea noilor măsuri fiscale, ceea ce nu este realist;
- o critică distinctă, și foarte serioasă, privește filosofia distribuției poverii ajustării. Din conținutul textului rezultă că anul 2026 rămâne unul în care presiunea consolidării cade semnificativ asupra populației, prin comprimarea veniturilor reale, în timp ce zona facilităților fiscale și a cheltuielilor fiscale nu este reevaluată cu aceeași severitate. Această opțiune poate fi discutată politic, dar ea trebuie și justificată normativ. Or, într-un buget care invocă disciplina fiscală și nevoia de sacrificiu colectiv, menținerea sau extinderea unor facilități fiscale pentru anumite

categorii economice, concomitent cu înghețarea ori erodarea prestațiilor destinate populației, ridică o problemă de echitate și de coerență a politicii fiscale. În acest caz, trebuie reținută nu doar o observație socială, ci și una de tehnică legislativă și de fundamentare: atunci când statul invocă necesitatea restrângerii spațiului bugetar, trebuie să arate convingător de ce renunță la venituri prin excepții, credite fiscale sau facilități, în loc să distribuie mai echilibrat sarcina ajustării;

- proiectul de buget nu tratează suficient de ferm problema datoriei publice și a cheltuielilor cu dobânzile. Chiar și în ipoteza oficială a Guvernului, costul datoriei continuă să crească, iar cheltuielile cu dobânzile absorb o parte tot mai mare din resursele publice. Aceasta nu este doar o problemă contabilă, ci una de substanță economică și de legalitate fiscal-bugetară. Legea responsabilității fiscal-bugetare este construită tocmai pe ideea că dezechilibrele persistente trebuie corectate înainte ca serviciul datoriei să erodeze masiv capacitatea statului de a finanța politici publice esențiale;
- când o parte tot mai consistentă a bugetului este orientată către dobânzi, spațiul pentru investiții productive, educație, sănătate și protecție socială se comprimă. În aceste condiții, nu este suficient ca bugetul să descrie creșterea datoriei publice, el trebuie să propună măsuri efective de limitare a ritmului de îndatorare și de reducere a vulnerabilității la refinanțare. Sub acest aspect, proiectul de buget este insuficient;
- Legea bugetului de stat pe anul 2026 recunoaște indirect slăbiciunea cererii interne, dar nu oferă o soluție coerentă pentru a evita accentuarea acestei slăbiciuni. Dacă anul 2026 este al doilea an consecutiv în care veniturile reale ale populației sunt erodate, dacă salariile bugetare, pensiile, alocațiile sau alte prestații sunt plafonate ori cresc sub rata inflației, atunci principalul motor intern al economiei, consumul, este împins în jos exact în momentul în care celelalte motoare de creștere sunt nesigure;
- din această perspectivă, proiectul bugetului riscă să devină prociclic: încearcă să corecteze deficitul prin temperarea consumului într-o economie deja slăbită, amplificând astfel tocmai condițiile care pot face și mai dificilă colectarea veniturilor. Consolidarea fiscală este necesară, însă ea nu poate fi realizată oricum; dacă este prost calibrată, ea reduce baza economică pe care încearcă să o salveze;
- proiecția sectorială implicită din buget ridică probleme de credibilitate. A considera că ramuri economice afectate recent de scăderea cererii, de presiunea costurilor cu energia și de tensiuni concurențiale vor contribui mai favorabil la creștere în 2026 presupune dovezi empirice și analize de sensibilitate care nu reies suficient din documentația prezentată. În industrie, de pildă, majorarea costurilor de producție și

evoluția piețelor externe nu permit un optimism facil. În agricultură, dependența de factori climatici, de costurile inputurilor și de prețurile la energie și carburanți face ca scenariile pozitive să fie mult mai fragile decât par în proiecția agregată. În construcții, dependența de investiții publice și de fonduri europene ridică aceeași problemă a execuției administrative. Bugetul nu poate opera doar cu formule agregate liniștitoare; el trebuie să arate că ipoteza de creștere este compatibilă cu realitatea sectoarelor care ar trebui să o producă;

- sub aspect juridico-constituțional, trebuie subliniat faptul că exigența realismului bugetar derivă din ansamblul art. 138 din Constituție, din principiile legalității și responsabilității în utilizarea fondurilor publice, precum și din normele Legii nr. 500/2002 și ale Legii nr. 69/2010. Legea bugetară trebuie să fie mai mult decât formal conformă, ea trebuie să fie și material fundamentată. Când veniturile sunt construite pe ipoteze discutabile, când reducerea deficitului se bazează pe un echilibru precar între comprimarea consumului și optimismul investițional, iar datoria publică și dobânzile continuă să urce fără o strategie corectivă suficientă, apare o problemă de substanță a respectării principiului bunei gestiuni financiare;
- proiectul de buget pentru anul 2026 nu poate fi judecat doar la nivelul exercițiului anual, deoarece el proiectează o traiectorie până în anul 2029. Or, această traiectorie indică o reducere graduală a deficitului, dar menține pe termen mediu un regim de ajustare lentă, cu presiune socială ridicată și dependență continuă de factori exogeni favorabili. Cu alte cuvinte, proiectul nu rezolvă dezechilibrul, ci îl administrează. Din punct de vedere al politicii publice, acesta este un semn de insuficiență strategică, din punct de vedere juridic, este o vulnerabilitate de fundamentare, pentru că legea anuală se sprijină pe o perspectivă multianuală care rămâne ea însăși fragilă;
- în consecință, principalele obiecții care se impun în raport cu proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2026 sunt următoarele, formulate nu ca simple opțiuni politice alternative, ci ca critici de consistență instituțională:
 - bugetul este construit pe o bază macroeconomică insuficient consolidată în raport cu realitatea recentă a economiei;
 - supraevaluarea posibilă a PIB-ului și a veniturilor poate antrena o subevaluare aparentă a dezechilibrului fiscal;
 - reducerea deficitului este proiectată într-un ritm prea lent pentru nivelul actual al vulnerabilităților; costul datoriei și al dobânzilor continuă să crească fără un program suficient de ferm de corecție;

- povara ajustării este distribuită disproporționat asupra veniturilor populației și a consumului intern; iar dependența de absorbția fondurilor europene și de execuția investițiilor publice rămâne excesivă.
- proiectul de buget pornește de la premise ale economiei deja depășite, prognoza de toamnă a Comisiei Naționale de Prognoză care privea:
 - o creștere economică de 0,9% a PIB-ului în anul 2025 (a fost 0,6% cu recesiune în a doua jumătate a anului);
 - un PIB nominal de 1.909 miliarde lei în anul 2025 (prezumtiv, mai mic);
 - un PIB nominal de 2.045 miliarde lei în anul 2026 (creștere economică de 1%); estimarea este că PIB-ul este supraestimat cu 80-100 de miliarde de lei;
 - rata inflației (IPC) de doar 3,6% în anul 2026 ;
 - deficit bugetar de 6,2% în anul 2026, față de 7,6% (declarat în anul 2025), respectiv o scădere nominală de la 146 de miliarde de lei în anul 2025 la 128 de miliarde de lei în anul 2026;
- spre comparație și ca argument privind supra-estimarea creșterii economice, proiectul de buget pentru anul 2025 (adoptat în 1 februarie 2026) a fost construit pe o creștere economică de +2,5%, iar datele preliminare arată că, creșterea reală a fost patru ori mai mică (+0,6%);
- de menționat faptul că, deși cetățenii sunt cei ce vor suporta și în anul 2026 presiunea reducerii deficitului, dacă ne uităm la cheltuielile fiscale (venituri pierdute prin scutiri acordate), vedem ca în anul 2026 în timp ce salariile dar și toată gama prestațiilor sociale sunt înghețate, Guvernul crește cheltuielile fiscale prin acordarea de scutiri mediului de afaceri, respectiv în ceea ce privește impozitul pe profit, facilitățile acordate vor crește cu 10% față de anul 2025, în timp ce pentru contribuții sociale acestea s-au redus;
- bugetul de stat este construit pe prognoze nerealiste:
 - prognozele pe care s-a construit bugetul sunt deja infirmate de realitate;
 - supraestimarea PIB-ului în anul 2026 (la 2.045 miliarde lei), conduce la rândul ei la supraestimarea veniturilor bugetare din anul 2026: 736 miliarde lei (față de 662 miliarde lei în anul 2025);
 - pe baza unui PIB supraestimat și a unor venituri supraestimate, sunt angajate cheltuieli superioare celor din 2025: 864 miliarde lei în anul 2026 față de 808 miliarde lei în anul 2025;
 - cheltuielile cu dobânzile continuă să crească și ajung de la 50,5 miliarde lei în anul 2025, la peste 60 de miliarde de lei în anul 2026 (aproape 3% din PIB doar dobânzi). Banii sunt extrași din economie;

- fără bază factuală reală, bugetul consideră că toate ramurile economiei vor crește în 2026, față de anul 2025;
- prognoza este paradoxală, contra realității:
 - industria a fost afectată de scăderi a numărului de salariați în anul 2025 și de creșterea generalizată a prețurilor energiei electrice, însă doar din a doua jumătate a anului 2025. Efectul celor doi factori se va manifesta cu dublă intensitate în anul 2026 (pe tot parcursul anului). Prin urmare, o ramură care disponibilizează forță de muncă (din cauza scăderii cererii) și produce mai scump (din cauza scumpirii energiei), nu are cum să crească în competitivitate și să contribuie pozitiv la creșterea PIB;
 - similar, în cazul agriculturii: performanța agriculturii este afectată decisiv de prețul energiei și carburanților, toate cu tendințe de creștere; similar, în cazul construcțiilor și a impozitelor nete pe produs;
 - anul 2026 este construit pe creștere economică așteptată, bazată în realitate pe creșterea investițiilor publice, respectiv investițiile prin PNRR, dar și pe o temperare ireală a importurilor. Consumul public și cel privat se reduc și în anul 2026, formarea brută de capital crește cu 4%, exportul crește cu 2,7%, în timp ce importurile sunt prevăzute să crească cu doar 1,2%, deși în anii 2024, 2025, în medie, importul a crescut cu peste 4%;
 - de fapt, în anul 2026 se așteaptă să se înregistreze creștere economică generată de implementarea investițiilor din PNRR, fiind, însă, discutabil în ce măsură acestea vor putea fi la timp realizate;
 - deși la nivel de principii se menționează că se urmăresc investiții generatoare de locuri de muncă, constatăm că pentru anul 2026 se așteaptă o reducere a numărului de salariați, în plus, anul 2026 este al doilea an consecutiv cu reducerea în termeni reali a salariului mediu;
- indicatori macroeconomici bugetari, așa cum rezultă din fundamentarea bugetului de către Ministerul Finanțelor:
 - bugetul sugerează al doilea an consecutiv de scădere a veniturilor reale a populației (creșterea salariilor sub nivelul ratei inflației), cu afectare a principalului motor de creștere al economiei – consumul;
 - bugetul subestimează șomajul – conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM), numărul șomerilor în România este de aproximativ 500.000 persoane;

- bugetul nu corectează principalele două surse de vulnerabilizare pe termen lung a creșterii economice: datoria publică și dobânzile de finanțare, respectiv consumul intern, supraestimând sumele atrase din bani europeni.
- datoria publică
 - datoria publică depășit 60% din PIB în octombrie 2025. Potrivit estimărilor noastre, la finalul anului 2025, pe baza raportărilor europene, datoria publică a ajuns la 62% din PIB la finalul anului 2025;
 - bugetul estimează o creștere a datoriei publice, nominală, de circa 10% (de la circa 1140 de miliarde de lei în 2025 la cel puțin 1260 de miliarde de lei);
 - bugetul estimează că datoria publică va crește la 62,5% la 31 decembrie 2026, cu doar 0,5%, în condițiile unui deficit bugetar de 6,2%. Estimarea noastră este că mai degrabă datoria publică va urca în 2026 în jurul valorii de 65% din PIB;
 - legislația națională (și europeană) impune măsuri de corectare de îndată ce este depășit pragul de 60% din PIB, respectiv măsuri care să conducă la scăderea anuală cu circa 5% a datoriei publice, într-un orizont consecutiv de 3 ani;
 - nominal, datoria publică crește cu peste 10%;
 - ca procent în PIB, datoria publică crește cu aproape 5%;
 - Legea bugetului nu include măsurile impuse de lege pentru scăderea datoriei publice; - doar din componenta dobânzi anuale plătite la datoria publică, aceasta crește cu 3% din PIB în 2026;
 - bugetul nu include nicio măsură pentru scăderea datoriei publice, conform legii, ci continuă vulnerabilizarea;
 - cheltuielile cu bunuri și servicii cresc nominal, cu peste 7%, neconstatându-se vreo raționalizare de la nivelul actual de circa 5,2% din PIB;
 - consumul intern
 - salariile din sectorul public și pensiile rămân înghețate, pentru al doilea an consecutiv, vulnerabilizând consumul intern și amplificând scăderea puterii de cumpărare;
 - salariul minim pe economie rămâne înghețat cel puțin în primele șase luni ale lui 2026;
 - alocațiile de stat rămân înghețate;
 - asistența socială - pensii, alocații, etc. - sunt prevăzute ca până în anul 2029 să se reducă nominal față de nivelul din anul 2025, deși erodarea puterii de cumpărare cu rata inflației va fi de peste 16%;

- evoluția induce și o scădere a în termeni reali a salariilor din sectorul privat;
- se constată o măsură bizară - deducerea de 400 de euro anuală din impozitul pe venit al salariaților pentru investiții la Bursă – și apare întrebarea de ce nu deducerea de 400 de euro anuală din impozitul pe venit pentru dobânzile plătite la creditele ipotecare, de care ar putea în mod real să beneficieze populația și nu bulele bursiere speculative.

- bugetul propus este unul construit pe un fundament fragil, contradictoriu, unul care este puțin sinergic realitățile economice interne și externe. Pentru a justifica mențiunea anterior realizată se menționează faptul că modul în care este fundamentată creșterea economică pentru anul 2026, economia României va crește în 2026 cu doar 1,0%, în timp ce consumul privat va contribui negativ la PIB, cu – 0,5 puncte procentuale. Aceste date sunt preluate din Prognoza de toamnă 2025 a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză și ilustrate în raportul bugetar pe 2026, unde se afirmă clar că impactul măsurilor de ajustare fiscală va restrânge puterea de cumpărare a populației și va reduce veniturile disponibile. Această recunoaștere oficială a unui mediu economic restrictiv este complet incompatibilă cu veniturile bugetare proiectate la 736,5 miliarde lei, reprezentând 36% din PIB, cea mai mare pondere a veniturilor din ultimii ani. Creșterea masivă a veniturilor bugetare este astfel în contradicție cu dinamica slabă a economiei și cu scăderea consumului privat. Proiectul de buget presupune, în mod paradoxal, că în același an în care consumul se reduce, iar inflația rămâne ridicată (6,5% conform documentului), veniturile fiscale vor crește semnificativ datorită unui set de măsuri fiscale care, de fapt, descurajează consumul și împing economia spre stagnare;
- altă contradicție se regăsește în estimarea măsurilor fiscal-bugetare. Legea bugetului pe 2026 se bazează pe noul pachet fiscal adoptat prin care se majorează TVA-ul standard la 21% și se uniformizează cotele reduse de TVA la 11% pentru o gamă largă de produse, inclusiv alimente, energie, medicamente, HORECA și lemne de foc. Raportul bugetar afirmă că aceste măsuri vor crește veniturile, însă același document recunoaște că inflația ridicată și scăderea puterii de cumpărare vor afecta negativ consumul. Prin urmare, cele două elemente respectiv creșteri de taxe și scădere a consumului, se anulează reciproc în privința impactului asupra veniturilor, iar proiectarea unui plus de 1,3 puncte procentuale la veniturile bugetare raportat la PIB pare una mult prea optimistă. Un alt element problematic îl constituie estimarea deficitului bugetar. Documentele oficiale recunosc că deficitul ESA pentru 2024 a fost de –9,3% din PIB, cel mai mare din Uniunea Europeană. În ciuda acestui dezechilibru major, proiectul de buget prevede o reducere bruscă la –6,0% în 2026

și la -3,2% în 2029, ignorând faptul că în 2026 va fi anul de vârf pentru investițiile din PNRR, ceea ce implică cofinanțări semnificative. O altă premisă nerealistă a bugetului este estimarea datoriei publice. Documentele oficiale recunosc că la finalul anului 2025, datoria publică a României a ajuns la 58,9% din PIB, iar pentru 2026 se estimează o creștere la 61,8% din PIB. Cu toate acestea, bugetul presupune că prin consolidare fiscală graduală, ponderea datoriei va începe să scadă după 2027, deși ambii factori determinanți ai datoriei rămân în teritoriu negativ. Oricât s-ar încerca cosmetizarea datelor, realitatea este că România nu poate reduce datoria publică în contextul unui deficit bugetar de 6,2% în 2026 și al unei creșteri economice de doar 1%. Această presupunere este o ficțiune fiscală;

- proiectul bugetului pentru 2026 conține o interpretare optimistă a contextului european. Documentele guvernamentale citesc previziunile Băncii Mondiale, ale Comisiei Europene și ale OCDE, care indică o creștere foarte modestă în zona euro, dificultăți persistente în industria manufacturieră, presiuni inflaționiste și o încetinire a cererii externe. În pofida acestor avertismente, proiectul de buget prezintă o Românie care se va redresa prin exporturi și investiții private, ignorând că aceste două variabile sunt profund dependente de mediul european. În raportul bugetar se menționează explicit persistența conflictului dintre Rusia și Ucraina, tensiunile din Orientul Mijlociu, schimbările în politica comercială a SUA, dificultățile industriei europene, riscurile de fragmentare globală și diminuarea potențialului de export al României. Cu toate acestea, bugetul pe 2026 nu integrează în mod coerent aceste riscuri în construcția veniturilor și cheltuielilor. Se afirmă în că exporturile vor contribui pozitiv la creșterea PIB, însă în aceeași analiză se recunoaște explicit că industria prelucrătoare europeană, inclusiv sectorul auto, cel mai important pentru exporturile României, se confruntă cu probleme serioase. Se afirmă că deficitul de cont curent se va reduce, dar se recunoaște totodată că ritmul lent al reformelor structurale și întârzierile în absorbția fondurilor UE pot submina competitivitatea. Această contradicție structurală arată că bugetul pornește de la o viziune optimistă artificială asupra evoluției externe, ignorând datele prezentate chiar în documentele oficiale. Premisa unui mediu geopolitic stabil și favorabil, în condițiile unor conflicte majore în derulare și a schimbării paradigmei comerciale globale, este pur și simplu utopică;
- construcția bugetară pentru anul 2026 operează o redistribuire a poverii macroeconomice în defavoarea salariaților în timp ce arhitectura veniturilor și cheltuielilor relevă faptul că impulsul fiscal de ajustare se realizează preponderent prin impozitare indirectă și prin plafonări/înghețări nominale care, într-un mediu cu

inflație medie de 6,5%, se traduc imediat în scădere de salarii reale și în contracția consumului privat. Proiecția macroeconomică utilizată la fundamentare, cu PIB nominal de 2.045,186 miliarde lei, creștere reală de numai 1,0% și inflație medie anuală de 6,5%, stabilește din capul locului un context de dezinflație prin cerere în care consumul gospodăriilor contribuie negativ la dinamica produsului intern brut, în timp ce investițiile publice și exportul net asigură singurele componente pozitive ale cererii;

- abordând structural propunerea de buget se menționează faptul că salariații sunt principalii perdanți ai acestei structuri. Impactul asupra prețurilor și prin mixul de taxe pe consum salariații sunt profund negativ afectați. Gospodăriile care alocă ponderi ridicate pentru bunuri cu elasticitate scăzută (energie, alimente de bază) absorb direct șocul fiscal, iar transmisia este consolidată de creșterea accizelor la carburanți, alcool, tutun și băuturi cu adaos de zahăr începând cu 1 ianuarie și, respectiv, 1 aprilie 2026, ceea ce ridică nivelul general al prețurilor din coșul de consum. Salariații sunt afectați negativ inclusiv prin politicile de consolidare fiscale care sunt construite pe ideea unei stagnări nominale în sectorul public, a unei temperări deliberate a dinamicii cheltuielilor cu personalul și a transferurilor, în timp ce pe partea impozitării directe apar ajustări care reduc netul disponibil pentru o parte a populației. Costului finanțării și al inflației stabilizate sus este de asemenea un element de îngrijorare deoarece încă operează prin dobânzi reale încă ridicate și prin serviciul datoriei publice cu pondere mare în cheltuieli, ceea ce reduce spațiul bugetar pentru măsuri de compensare țargetată către salariați;
- structura veniturilor bugetare este una nefericită pentru salariați deoarece pentru 2026, veniturile bugetului general consolidat sunt estimate la 36,0% din PIB, cu pondere substanțială a TVA (aproximativ 21,2% din total venituri) și a accizelor (circa 7,1%), ceea ce confirmă preeminența impozitării indirecte față de cea directă. Se consolidează un cadru în care România are o economie în care corecția fiscală se sprijină pe taxe la consum, într-o perioadă cu inflație încă persistentă ori această situația va penaliza proporțional mai mult gospodăriile cu venituri salariale medii și mici, deoarece acestea au o prospecție marginală mai mare de a consuma, iar elasticitatea la preț a bunurilor esențiale este redusă. Veniturile sunt proiectate la 391.728,8 milioane lei, cheltuielile (credite bugetare) la 527.413,3 milioane lei, iar deficitul la 135.684,5 milioane lei. Totodată, creditele de angajament urcă la 712.594,7 milioane lei, indicând o ambiție de investiții și programe multianuale care, însă, nu au corespondent într-o dinamică pe termen scurt a veniturilor reale ale salariaților. Sumele defalcate din TVA către bugetele locale – 27.706,5 milioane lei,

din care 17.622,5 milioane lei către comune/orașe/municipii și 3.842,7 milioane lei pentru echilibrarea bugetelor locale pot susține servicii publice locale esențiale, dar nu neutralizează impactul agregat al creșterilor de impozite indirecte asupra coșului de consum. Astfel, chiar dacă unele autorități locale pot finanța programe sociale sau educaționale, efectul mediu asupra salariatului rămâne de scădere reală a venitului disponibil;

- pe partea de cheltuieli publice, structura bugetului arată că, deși ponderea cheltuielilor totale rămâne ridicată (42,3% din PIB în 2026), acestea sunt orientate prioritar către investiții, nu către venituri personale. Deși benefice pentru potențialul de creștere pe termen lung, aceste investiții au un efect limitat pe termen scurt asupra gospodăriilor, întrucât veniturile generate de acestea se concentrează în sectoarele specializate (construcții, infrastructură, energie) și nu se transmit direct în creșteri salariale generalizate. Din punct de vedere economic, investițiile publice au o elasticitate redusă în raport cu consumul populației pe termen scurt, ceea ce înseamnă că, în timp ce statul alocă resurse masive către formarea brută de capital, salariații nu beneficiază de o creștere imediată a venitului disponibil. Investițiile planificate nu pot absorbi șomajul generat în sectoare precum retail, servicii, HORECA, transport, microîntreprinderi. Proiectul de buget arată clar că investițiile brute contribuie cu 1,1 puncte procentuale la creșterea PIB, însă exporturile și consumul scad simultan. Această structură produce o creștere economică fără locuri de muncă;
- construcția bugetară pentru anul 2026 se bazează pe o ipoteză de absorbție a fondurilor europene care depășește clar limitele de realism administrativ, financiar și temporal, în condițiile în care chiar documentele oficiale indică o acumulare fără precedent de obligații de implementare, jaloane, cereri de plată și termene finale de eligibilitate. Sumele prevăzute în buget sunt de o amploare care nu se regăsește în capacitatea practică de execuție și nu este corelată cu capacitatea administrativă a aparatului bugetar și a beneficiarilor privați. Bugetul proiectează venituri totale de 736.532 milioane lei, din care 98.752 milioane lei provin din fonduri europene, ceea ce reprezintă 13,4% din total, o pondere nemaiîntâlnită în ultimul deceniu și care presupune o rată de absorbție accelerată inaccesibilă în condițiile procedurilor standard ale Comisiei Europene și ale autorităților de management naționale;
- analizând structura investițiilor propuse a fi realizate în anul 2026 se relevă faptul că 106,9 miliarde lei depind de proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile și din PNRR, în timp ce doar 56,8 miliarde lei provin din finanțări interne. Această distribuție înseamnă că 65,3% din totalul investițiilor bugetare ale României în 2026 depind direct de absorbția fondurilor europene. Afirmția trebuie interpretată într-un

cadru în care calendarul de plăți al schemelor europene indică faptul că multe proiecte au termene de rambursare extinse până în 2027, 2028 sau chiar 2032, ceea ce contravine presupunerii implicite a bugetului conform căreia fluxurile financiare europene ar intra complet în execuție în 2026;

- bugetul mizează însă, în mod nerealist, pe faptul că diferența dintre sumele aprobate și sumele efectiv rambursate se va recupera integral în 2026, deși experiența ultimilor ani arată că plățile nu se accelerează mecanic, ci se izolează în valuri cu întârzieri. Investițiile finanțate prin PNRR sunt și mai sensibile având în vedere faptul că alocarea totală renegociată a PNRR este de 21,41 miliarde euro, din care doar 10,72 miliarde euro au fost primite până acum, adică aproape 50% din totalul revizuit, deși în 2026 trebuie finalizate ultimele două cereri de plată respectiv CP5 și CP6, însumând 179 de jaloane și ținte (28 în CP5 și 151 în CP6), cu termen maxim 30.09.2026, iar termenul de eligibilitate a cheltuielilor rămâne fixat la 31 august 2026. Ritmul de absorbție necesar în 2026 este astfel mai mare decât cumulul absorbției realizate în perioada 2021–2025, fapt care contravine modului în care funcționează absorbția europeană, unde anii finali aduc în mod obișnuit un volum mare de plăți, dar doar în măsura în care proiectele sunt mature și finalizate integral, ceea ce nu este cazul pentru multe dintre investițiile PNRR, care necesită accelerări, restructurări și renegocieri. Pe partea de politică de coeziune, proiectele aflate în execuție la nivelul CFM 2021–2027 însumează 7.672 contracte cu o valoare totală de 59 miliarde euro, dar gradul efectiv de absorbție este modest deoarece plățile efectuate sunt de 9,1 miliarde euro, din care contribuția UE este de doar 8,2 miliarde euro, iar rambursările Comisiei sunt de 7,9 miliarde euro, echivalent cu 25,4% din alocarea totală de 30,986 miliarde euro din partea UE, ceea ce indică o medie anuală de absorbție sub 3 miliarde euro în primii ani ai perioadei, în contradicție cu cele peste 5,5 miliarde euro absorbție preconizată doar pentru anul 2026 în bugetul național. Diferența dintre absorbția reală istorică și absorbția proiectată pentru 2026 este astfel de aproape 100% într-un singur an, ceea ce indică o estimare supraextinsă, fără acoperire empirică;
- bugetul nu oferă soluții pentru reducerea deficitului, nu abordează problema datoriei publice, nu propune reforme structurale, nu adaptează fiscalitatea la condițiile economice, nu prezintă un plan realist de investiții și nu integrează în mod coerent riscurile geopolitice și economice;
- potrivit Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, art. 134, „finanțarea cheltuielilor pentru educație, la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu toate componentele sale, reprezintă anual minimum

15% din cheltuielile bugetului general consolidat (BGC)”. Prevederile proiectului arată însă că alocările bugetare pentru educație se situează semnificativ sub pragul stabilit prin lege. Suma totală alocată educației, care include bugetul Ministerului Educației și Cercetării (57,33 miliarde lei) și programele naționale precum Masă sănătoasă, transport gratuit pentru elevi, programe pentru elevi cu CES, manuale și burse – este de aproximativ 60 miliarde lei, reprezentând 3,4–3,6% din PIB;

- raportat la bugetul general consolidat, ponderea alocată educației este de 6,8%, în timp ce pragul legal stabilit de Legea nr. 198/2023 este de 15% din BGC. Rezultă astfel că finanțarea prevăzută pentru anul 2026 este sub jumătate din nivelul minim stabilit prin lege. Analiza comparativă cu anul precedent indică o scădere a alocărilor bugetare, în sensul că, dacă în 2025 au fost alocate 60,2 miliarde lei, în 2026 sunt prevăzute 57,3 miliarde lei, ceea ce reprezintă o diminuare cu 2,9 miliarde lei;
- cheltuielile de personal înregistrează o reducere, în 2025 acestea fiind de 42,8 miliarde lei, iar în 2026 sunt prevăzute 40,98 miliarde lei, ceea ce înseamnă o scădere de aproximativ 1,8 miliarde lei;
- în aceste condiții, nivelul de finanțare propus pentru anul 2026 nu respectă prevederile legale privind finanțarea educației și indică, totodată, o reducere a resurselor alocate față de anul anterior, bugetul propus neasigurând nivelul minim de finanțare prevăzut de Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023;
- deși alocarea unui procent de 1% din PIB pentru cercetare științifică reprezintă o asumare inclusă în Programul de guvernare 2024-2028, analiza proiectului Legii bugetului de stat pentru anul 2026 indică faptul că nivelul finanțării publice rămâne semnificativ sub acest obiectiv, situându-se la aproximativ 0,13% din PIB în condițiile în care pentru acest domeniu este prevăzută inclusiv o reducere de 10% a cheltuielilor de personal. Considerăm că această măsură nu contribuie la consolidarea capacității instituționale a sistemului de cercetare și riscă să afecteze stabilitatea resursei umane, precum și capacitatea de a genera rezultate relevante pentru dezvoltarea economică și socială;
- în cuprinsul proiectului este prevăzută alocarea sumei de 5.362.840.000 lei pentru fondul de burse, în scădere față de nivelul alocat în anul 2025, respectiv 5.765.609.000 lei, ceea ce reprezintă o diminuare de aproximativ 6,99%. Această reducere bugetară intervine și în contextul prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, care au introdus măsuri de limitare a mecanismului de

constituire a fondului de burse, precum și a celor cuprinse în Legea nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare. În aceste condiții, această diminuare a fondului de burse și protecție socială este de natură să afecteze beneficiarii acestor forme de sprijin financiar, în contextul în care bursele reprezintă unul din principalele instrumente de susținere a parcursului educațional;

- finanțarea de bază acordată instituțiilor de învățământ superior este prevăzută cu o scădere de aproximativ -6,84%, lucru care va genera în universitățile din România creșteri de taxe, inclusiv a celor de studii, fenomen deja întâmpinat în unele centre universitare, fapt care împovărează în mod direct studenții, afectându-le parcursul academic și inclusiv menținerea în mediul universitar, generând o creștere a abandonului din învățământul superior.
- nu reflectă o prioritizare corespunzătoare a domeniului educației la nivelul politicilor bugetare, în contextul în care, atât potrivit Programului de guvernare, dar și conform prevederilor legale, acest sector ar trebui să reprezinte o prioritate națională pentru dezvoltarea României;
- pe partea de infrastructură feroviară, nu se realizează protejarea efectivă a sumelor destinate întreținerii și funcționării infrastructurii feroviare publice, deși art. 46 permite utilizarea cu prioritate a acestor sume și se face în realitate doar pentru plata obligațiilor către bugetul general consolidat;
- se constată reducerea drastică a fondurilor pentru reparații curente aferente infrastructurii feroviare publice, de la 45.200 mii lei în anul 2025 la 15.000 mii lei în anul 2026, ceea ce necesită o justificare tehnică clară, care nu există, necesitând reconsiderarea alocării;
- nu este clarificată expres sintagma „*creșterea progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurilor*”, și, pentru a evita ca această orientare să se traducă în practică printr-o majorare de tarife și o presiune suplimentară asupra operatorilor feroviari, este necesară clarificarea;
- în ansamblu, finanțarea infrastructurii feroviare trebuie să fie coerentă cu obiectivul declarat de creștere a competitivității transportului feroviar, ceea ce presupune nu doar investiții mari, ci și asigurarea resurselor pentru întreținerea curentă și funcționarea rețelei;
- proiectul de buget nu cuprinde finanțarea contracepției, în acord Strategia Națională de Sănătate 2023-2030, capitolul OS.2.3. DA.2.3.1 Măsura 2.3.1.4. „Identificarea proactivă și asigurarea accesului persoanelor eligibile la produse contraceptive distribuite gratuit la parametri adecvați (achiziție centralizată, continuitatea procurării și distribuției, diversitatea gamei de metode contraceptive disponibile de

care depinde optimizarea eficacității intervenției)”, care prevede bugetarea a 10.000.000 de lei anual;

- de asemenea, nu este prevăzută finanțarea metodelor contraceptive pentru populația vulnerabilă, deblocarea și crearea de noi mecanisme de finanțare și distribuție, care implică ca metode de contracepție hormonală, inclusiv contracepție de urgență, să fie compensate, dar și reluarea distribuției de metode contraceptive prin rețeaua de cabinete de planificare familială și de cabinete de medici de familie (buget total de 7.526.016,00 lei, pentru a finanța metode de contraceptive și de protecție pentru populație vulnerabilă, aferent unei populații de 64.444 persoane).

**Președinte,
Sterică FUDULEA**